

Yttrande från Europeiska regionkommittén – Det europeiska samarbetet på ungdomsområdet (2010–2018)

(2016/C 120/06)

Föredragande: Csaba BORBOLY (RO-EPP), ordförande i distriktsfullmäktige i Harghita**Referensdokument:** Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet, Europeiska ekonomiska och sociala kommittén samt Regionkommittén: Utkast till rådets och kommissionens gemensamma rapport 2015 om genomförandet av de förnyade ramarna för det europeiska samarbetet på ungdomsområdet (2010–2018)

COM(2015) 429 final

POLITISKA REKOMMENDATIONER

EUROPEISKA REGIONKOMMITTÉNS STÅNDPUNKT

1. Europeiska regionkommittén konstaterar med glädje att kommissionen har betonat vikten av att man på ungdomsområdet stärker utarbetandet av politiska strategier som bygger på fakta och tillförlitliga uppgifter, samt mer effektivt samordnar EU:s, regionernas och medlemsstaternas insatser och resurser för att uppnå de ungdomspolitiska målen.
2. Kommittén välkomnar särskilt det synsätt som anläggs av kommissionen, som anser att det inom ramen för samarbetet på ungdomsområdet under perioden 2016–2018 är nödvändigt att reagera så snabbt som möjligt och på lämpligt sätt anpassa politiken till nya utmaningar, till exempel integreringen av unga flyktingar eller spridningen av extremism bland ungdomar.
3. Kommittén välkomnar mot denna bakgrund särskilt fördelarna med EU-ramarna för det europeiska samarbetet på ungdomsområdet (2010–2018) genom att de förbättrar samarbetet mellan EU-medlemsstaterna och deras lokala och regionala myndigheter samt erbjuder och stärker möjligheterna och fördelarna med det europeiska integrationsprojektet för unga människor. Vi uppmanar därför kommissionen att bibehålla och vidareutveckla ramarna för tiden efter 2018.
4. Kommittén anser att man i framtiden bör se till att följande aspekter står i centrum för ungdomspolitikens mål: garantier för lika möjligheter, främjandet av social integration och en förbättring av ungdomars konkurrenskraft på arbetsmarknaden, samtidigt som man främjar aktivt medborgarskap (ungdomars medverkan), en förstärkning av ungdomsarbete, icke-diskriminering och interkulturell förståelse.
5. Kommittén oroas dock av att kommissionen inte nämner de lokala och regionala myndigheternas roll när det gäller ungdomspolitiken, trots att det är uppenbart att de lokala och regionala myndigheterna i de flesta medlemsstater, där det finns en nationell politik i ungdomsfrågor, i olika utsträckning utövar befogenheter på detta område.
6. Kommittén uppskattar Eurostats arbete med att framställa och samordna datauppsättningar beträffande en rad faktorer som rör ungdomsfrågor.
7. Kommittén uppmanar kommissionen att systematiskt undersöka ungdomspolitikens territoriella konsekvenser på subnationell nivå, åtminstone till Nuts 2-nivå. För att ytterligare stärka regionernas roll i genomförandet av EU:s ungdomsstrategi anser ReK att det inom ramen för den öppna samordningsmetoden mellan EU:s medlemsstater är nödvändigt att utveckla mätbara indikatorer, konkreta handlingsplaner på ungdomsområdet med deltagande av alla styresnivåer samt starka partnerskap mellan ungdomsorganisationer och offentliga myndigheter.

8. Efter samråd med berörda parter anser kommittén att programmet Erasmus+ och ungdomsgarantin visserligen är viktiga instrument för att uppnå de strategiska målen, men att problemen är mycket mer komplicerade och att EU:s åtgärder på ungdomsområdet redan nu sträcker sig långt bortom dessa två effektiva instrument, som visserligen är verkningsfulla men som visat sig vara otillräckliga eftersom genomförandet av ungdomsgarantin fortfarande är mycket bristfälligt. I synnerhet när det gäller utsatta ungdomar finns det ett uppenbart behov av initiativ för att stödja ungdomar som inte längre tas om hand inom ramen för de sociala trygghetssystemen, och som då de fyller 18 år riskerar att inte få någon form av stöd som kan hjälpa dem i övergången till vuxenlivet. Kommittén påpekar därför att man på ett lämpligt sätt bör se till att övrig information om resultat på det ungdomspolitiska området görs tillgänglig, särskilt vad gäller frågor såsom ungdomssysselsättning och social delaktighet, bland annat i syfte att undersöka om det inte vore lämpligt att redan under denna programperiod tillhandahålla särskilt stöd från de europeiska investerings- och strukturfonderna. Med tanke på komplexiteten hos och omfattningen av de utmaningar som vi står inför, bör ungdomspolitiken integreras i all EU-politik, inom ramen för ett sektorsövergripande tillvägagångssätt, eftersom denna politik inte bara kan ge lösningar på ungdomarnas problem, utan även fungera som utgångspunkt för en ny ekonomisk tillväxt. Vidare kan återupptäckta värden hos äldre traditioner och hantverk utgöra nya sysselsättningsmöjligheter. Man måste även fortsättningsvis göra stora ansträngningar för att främja utbytet av bästa praxis när det gäller ungdomars delaktighet och ungdomsarbete mellan medlemsstaterna och de lokala och regionala myndigheterna. Dessutom bör de ekonomiska argumenten för utbildning, som diskuterades vid mötet i rådet (utbildning, ungdom, kultur och idrott) den 12 december 2014⁽¹⁾ inom ramen för halvtidsöversynen av Europa 2020-strategin, nu omsättas i konkreta investeringar i utbildning som ett led i EU:s långsiktiga ungdoms- och tillväxtagendor.

9. Kommittén ställer sig positiv till att kommissionen förbättrat informationen till unga arbetssökande genom Eures-systemet, som förmedlar information om lediga jobb, och att den börjat genomföra initiativet "Ditt första Eures-jobb", för att hjälpa unga att hitta jobb utomlands. Kommissionen har också vidtagit konkreta åtgärder för att genomföra strävan i enlighet med rådets rekommendation om kvalitetskriterier för praktikprogram att ta med praktikprogram i Eures-portalen, och ReK uppmanar medlemsstaterna att i större utsträckning utnyttja de möjligheter som dessa verktyg ger.

10. Kommittén noterar med oro att ungdomars direkta politiska engagemang minskar (särskilt när det gäller valdeltagandet) och är lägre än hos de äldre generationerna, men välkomnar det intresse som många unga uppvisar genom att engagera sig aktivt i sitt lokalsamhälle i form av medlemskap i organisationer, genom onlineverktyg (sociala medier) och genom frivilligarbete. I det avseendet välkomnas det att kommissionen och medlemsstaterna vill utnyttja nya former för delaktighet i demokratiska processer och tillträde till det politiska beslutsfattandet inom ramen för EU:s ungdomsstrategi. Unga människor bör också i större utsträckning informeras om sin rätt att föreslå och stödja ett europeiskt medborgarinitiativ.

11. Vi rekommenderar kommissionen att med full respekt för medlemsstaternas ansvar för undervisningens innehåll och utbildningssystemens organisation granska god praxis i medlemsstaterna och regionerna när det gäller förmedling av politisk kompetens och en sänkning av rösträttsåldern, och särskilt det direkta eller indirekta inflytande som dessa båda åtgärder har när det gäller de ungas politiska engagemang och deras vilja att aktivt delta. Vidare bör man dela med sig av resultaten av denna granskning till medlemsstaterna och regionerna.

12. Ungdomsorganisationerna, däribland idrottsföreningarna, spelar en särskilt viktig roll, då deras verksamhet sker inom en formell ram och de erbjuder icke-formella och informella utbildningsprogram för ett aktivt medborgarskap utanför skolsystemet och eftersom de i hög grad bidrar till att utveckla ungdomarnas förmåga att engagera sig samt till en kvalitativ förbättring av beslutsprocesserna. Det är därför viktigt med stöd till dessa organisationer.

13. Kommittén betonar även behovet av att identifiera och utveckla de ostrukturerade grupperingar som samlar allt fler ungdomar, bland annat tack vare en ansvarsfull användning av sociala medier. Dessa grupperingar representerar ofta ungdomar som har svårigheter att få tillgång till möjligheter och som inte har de instrument som behövs för att kunna föra en dialog med institutionerna.

14. Kommittén instämmer i vikten av ett högkvalitativt socialpedagogiskt arbete med ungdomar och behovet av att förbättra förmågan att bemöta sociala, beteendemässiga och tekniska förändringar. I detta sammanhang är det också viktigt att fortsätta att stödja erkännandet och synliggörandet av icke-formellt och informellt lärande i ungdomsarbetet.

⁽¹⁾ Pressmeddelande från det 3358:e mötet i rådet (utbildning, ungdom, kultur och idrott), <http://www.consilium.europa.eu/en/workarea/downloadAsset.aspx?id=40802190967>

15. Kommittén är oroad över att det socialpedagogiska arbetet med ungdomar, som i allmänhet även är de lokala myndigheternas ansvar i flera medlemsstater, har genomgått budgetnedskärningar i hela Europa, samtidigt som det ökande antalet ungdomar som riskerar fattigdom och utestängning, den allt mer utbredda förekomsten av ohälsosamma beteenden och det ökande antal dödsfall bland ungdomar som detta leder till, skulle kräva en ökning av sådan verksamhet. Det är särskilt angeläget att främja positiva livsstilar som innebär mindre droger och alkohol liksom rökning och fetma, inte minst genom att uppmuntra fysisk aktivitet. Samtidigt är det viktigt att föreslå aktiva åtgärder för att kunna erbjuda ungdomar, antingen inom sammanslutningar eller enskilt, möjligheter till personlig och yrkesmässig utveckling för att "finna nya former för social samverkan" (2001 års vitbok om Europas ungdom).

16. Som svar på den rådande migrationskrisen och inom ramen för den europeiska migrationsagendan efterlyser ReK finansiella medel som är direkt tillgängliga för de lokala och regionala myndigheterna så att de kan fullgöra sina skyldigheter när det gäller migration och integration.

17. ReK anser att migrationen av unga människor från ekonomiskt svagare europeiska regioner eller från de regioner som drabbades hårdast av den ekonomiska krisen undergräver den territoriella och sociala sammanhållningen och leder till allvarliga demografiska utmaningar. För att främja tillväxt och skapa arbetstillfällen i dessa regioner, vilket är avgörande för att undvika en massutflyttning av ungdomar och den kompetensflykt som detta medför, betonar kommittén behovet av att bland annat stödja mellanregionala partnerskap och direkta lokala och regionala insatser genom specifika åtgärder som finansieras genom ESI-fonderna.

18. Att sprida god praxis i det sektorsövergripande samarbetet för att stödja unga människor är ett viktigt instrument, eftersom det ger medlemsstaterna och de lokala och regionala myndigheterna samt ungdomsföreträdarna möjlighet att lära sig av varandra. Dessutom främjar initiativ såsom ungdomsplattformen för Europa-Medelhavsområdet och Europeiska ungdomsforumet en dialog om frågor som t.ex. främjande av livslångt lärande och europeisk rörlighet, utbildnings- och sysselsättningspolitik samt lika möjligheter för båda könen.

19. Kommittén föreslår att man tar fram ett grundpaket som, om så är möjligt, bör garanteras ungdomarna i samtliga EU-medlemsstater. Inom detta paket skulle man särskilt kunna uppmärksamma tillgång till internet via bredband, möjlighet att lära sig ett andra främmande språk till en nivå som minst motsvarar nivå B2 inom det offentliga utbildningssystemet, kontinuerlig yrkesvägledning och handledning, möjlighet till lämpligt deltagande i frivilligarbete, främjande av beredskapen för en första anställning samt flexibla och lättillgängliga former i fråga om den finansiering som krävs för att genomföra studier som ger karriärmöjligheter. Samtidigt uppmanar vi kommissionen att vidta åtgärder för att se till att alla intresserade ungdomar i EU har tillgång till yrkesutbildning och att de omfattas av en "minimigaranti för kvalifikationer och färdigheter", som erkänns och valideras i alla medlemsstater och som ger dem möjlighet att uppnå en minimiutbildningsnivå med en relevant nivå av lämpliga färdigheter, som stöds genom lämplig validering i syfte att erkänna mervärdet hos aktiviteter som genomförs av ungdomar i icke-formella miljöer.

20. Kommittén konstaterar att man behöver genomföra studier i Europas olika regioner för att få en bättre bild av ungdomarnas situation vad gäller boende och boendekvalitet. På detta område är det av särskild betydelse att man utbyter bästa praxis och utarbetar handlingsplaner på lokal nivå, mot bakgrund av att det i många regioner finns ett överutbud på bostäder samtidigt som kvaliteten i bostadsbeståndet i flera regioner inte erbjuder ungdomarna adekvata villkor, och extremt höga boendepreiser i andra regioner utestänger ungdomar. Man bör alltså utarbeta adekvata handlingsplaner med utgångspunkt i relevanta uppgifter i syfte att öka ungdomars tillgång till goda boendevillkor. Vi föreslår framför allt att en viss del av det allmännyttiga bostadsbeståndet reserveras för ungdomar, att man främjar olika solidariska boendeformer där äldre, autonoma människor och yngre bor i en bostadsform (co-housing), och att man stöder bostadsköp med lån till låg ränta för ungdomar.

21. Kommittén betonar behovet av att få klarhet i hur ungdomspolitikerna ska hantera utmaningar såsom matchning av kompetensen med arbetsgivarnas behov samt produktionsrelaterade och regionala behov, även när det gäller att minska den höga ungdomsarbetslösheten, och lika möjligheter för ungdomar som är bosatta i små kommuner belägna i perifera regioner, de yttersta randområdena, på öar eller i landsbygdsregioner som konfronteras med demografiska utmaningar. Andra frågor är främjande av initiativ när det gäller yrkesutbildning som är anpassad till regionala särdrag och specifik kompetens, samt utbyte av bästa praxis i dessa frågor, inte minst genom att lägga större vikt vid manuella yrken. Vi betonar att matchning av kompetensen med arbetsgivarnas behov är en viktig faktor i samband med ungdomsarbetslösheten och vidareutvecklingen av ungdomars karriärsutsikter. Vi anser också att förfaranden bör fastställas för att säkerställa validering och certifiering av kompetens som ungdomar förvärvar i samband med icke-formell utbildning och volontärarbete, så att ungdomarna kan hänvisa till denna kompetens då de söker arbete. Dessa frågor bör ägnas större uppmärksamhet, och därför uppmanar vi företagen att mot bakgrund av sitt sociala ansvar försöka sätta sig in i ungdomarnas situation. Ungdomarna utgör inte bara dagens och morgondagens arbetskraft, utan de är också potentiella kunder till företagens varor och tjänster.

22. Det är nödvändigt att man – både på medlemsstatsnivå och vid de regionala och lokala förvaltningarna – inom ramen för ungdomspolitikens fortsätter att särskilt uppmärksamma frågor som till exempel främjande av Europas grundläggande kristna värderingar, diskriminering av ungdomar på grund av kön, könsidentitet, ras eller etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionsnedsättning eller sexuell läggning samt utarbetande av de åtgärder som måste vidtas i detta hänseende, även när det gäller de särskilda problem som ungdomar som tillhör nationella eller etniska minoriteter möter.

23. Kommittén uppmanar berörda lokala och regionala myndigheter att i enlighet med medlemsstaternas lagstiftning och de europeiska principerna göra allt för att bevara utbildningsinstitutioner där man undervisar på nationella och språkliga minoriteters modersmål och att inrätta nya sådana institutioner. Kommittén uppmanar också medlemsstaterna att erbjuda utbildningslösningar för ungdomar som tillhör nationella och språkliga minoriteter, där man tar hänsyn till deras speciella utbildningssituation, samtidigt som man ger dem möjlighet att effektivt tillägna sig den berörda medlemsstatens officiella språk enligt principerna för flerspråkighet och icke-diskriminering.

24. Kommittén anser att man måste prioritera lanseringen av en krisplan mot bakgrund av det ökande könsrelaterade våldet bland ungdomar. I planen bör vikten av en effektiv samundervisning i samtliga EU-medlemsstater framhållas.

25. Ungdomarna har bara begränsad tillgång till de finansieringskällor som de behöver för att starta ett företag, betala sitt boende eller fortsätta sina studier. Därför är det viktigt att de lokala och regionala myndigheterna försöker finna lokala lösningar som dels kan bidra till att öka den berörda regionens konkurrenskraft, dels tydligt förstärker lika möjligheter bland ungdomarna.

26. Vi vill därför betona behovet av att ta initiativ till platser där ungdomar kan träffas, som drivs av lokala aktörer i partnerskap med bland annat privata intressenter, vilka kan förstå ungdomarnas behov och omvandla dem till möjligheter för framtida anställningar, söka utvärdera eventuell entreprenörsförmåga och främja aktiv medverkan.

27. När det gäller arbetsrätt, arbetsmiljöstandarder och lagstiftning som rör volontärer uppmanar vi kommissionen och medlemsstaterna att kontrollera att ungdomarna får korrekt information och det skydd som de behöver när de yrkes- eller volontärbetar eller när de gör praktik i sitt bostättningsland eller i en annan medlemsstat än den där de normalt är bosatta. I detta sammanhang föreslår vi att man använder sig av redan väletablerade nätverk, såsom Europa direkt, Eurodesk och Eures, samt av de lokala myndigheterna, som är de viktigaste aktörerna när det gäller att främja den regionala ungdomspolitikens.

28. Kommittén manar till stor försiktighet när det gäller skyddet av unga volontärer och yrkesverksamma på arbetsmarknaden och uppmanar regionerna att se över möjligheterna till samarbete på detta område för ömsesidigt lärande och utbyte av bästa praxis. Vi betonar också behovet av att stärka det sociala och samhällsliga värdet av frivilligarbete, exempelvis civiltjänstgöring för unga människor.

29. ReK rekommenderar att man studerar å ena sidan hur nya framväxande sociala värderingar och samhällsvärderingar – t.ex. miljömedvetenhet i fråga om hållbar och energieffektiv produktion, lokalt engagemang, stöd till personer i utsatta situationer och en uppvärdering av hantverksverksamhet – kan främja ungdomars samhällsdeltagande och bidra till att de integreras i samhället, och å andra sidan hur man kan främja och stödja familjens grundläggande roll som det viktigaste stödet för en persons sociala och ekonomiska utveckling. Vi rekommenderar att det införs en koppling och en hänvisning till familjen i de nya målen för hållbar utveckling (FN). Stödåtgärderna omfattar både ursprungsfamiljer, nya familjer och familjer som håller på att bildas. Åtgärderna omfattar skyddet av familjen och stödet till familjebildning och föräldraskap, i synnerhet i regioner som står inför demografiska utmaningar.

30. I regioner som är utpräglade landsbygdsområden bör man ägna särskild uppmärksamhet åt de unga invånarna, som är en reell strategisk tillgång för dessa områden. Man bör främja de ungas förankring i landsbygden och deras möjligheter att bo kvar i glesbygdsområden, samt så långt möjligt säkra jordbrukets fortsatta existens i områden där man använder sig av traditionella jordbruksmetoder – även genom lämpliga utbildningsinsatser – som är miljövänliga och tar hänsyn till principerna för en hållbar ekonomi, med förbehåll för att dessa metoder är finansiellt hållbara och ekonomiskt lönsamma.

31. De åtgärder som de olika medlemsstaterna har vidtagit på egen hand på det ungdomspolitiska området räcker inte alltid till och samordningen sker sällan på ett systematiskt sätt. Vi ställer oss i detta sammanhang bakom förslaget att det krävs ett större engagemang och fler åtgärder på EU-nivå för att förbättra samordningen, utveckla harmoniseringen och utnyttja möjligheterna till samverkans effekter, särskilt med hänsyn till att den unga generationen är mer öppen för rörlighet och migration. Man måste också i den reviderade politiken framhålla de lokala och regionala myndigheternas nyckelroll.

32. Kommittén anser att det är nödvändigt att stärka ungdomarnas roll i den demokratiska processen för att göra deras röst hörd. För att uppnå detta mål är det nödvändigt att främja dialog mellan ungdomar genom att involvera det civila samhället och i synnerhet ungdomsorganisationer, lokala myndigheter, såväl individuellt som i fråga om sammanslutningar, informella grupper samt Europa direkts informationscentrum, som kan bidra till ett informationsflöde mellan ungdomarna och institutionerna, och icke-statliga organisationer, som alltid har varit den grupp i samhället som är mest öppen för förändringar och social innovation och som kan stimulera förnyelsen av hela samhället. Av denna anledning betonar vi vikten av att utvidga den strukturerade dialogen och stöder de nya initiativ som kommissionen föreslagit på detta område, när det gäller att stärka möjligheterna till deltagande för ungdomar i allmänhet och för de organisationer som representerar dem. Kommittén betonar slutligen att för att uppnå dessa mål kan det vara lämpligt att ta fram strukturerade handlingslinjer, vilket gjordes för ungdomsgarantin genom sysselsättningsinitiativet för unga.

33. Kommittén betonar vikten av att utvidga den strukturerade dialogen och stöder de nya åtgärder som kommissionen föreslagit på detta område när det gäller att stärka såväl unga människors som ungdomsorganisationers möjligheter att delta. Vid utformningen av den strukturerade dialogen efterlyser i synnerhet unga människor kvalitetskriterier, som man i möjligaste mån måste beakta i dialogprocessen. De omfattar bl.a. en jämbördig partnerskapsdialog och tillräckligt med tid. Unga människor bör göras delaktiga i opinionsbildningen inom så många politikområden så möjligt på de olika politiska nivåerna. I synnerhet inom ungdomssysselsättningsinitiativet skulle ungdomsmedverkans regionala perspektiv kunna stärkas genom den strukturerade dialogen.

34. Kommittén anser att det är viktigt att främja inkluderingen av ungdomar med funktionsnedsättning och att se till att dessa ungdomar verkligen har samma tillgång till de möjligheter som medlemsstater och regioner tillhandahåller.

35. Kommittén betonar behovet av att inom EU:s och medlemsstaternas politik prioritera integrering av ungdomar i riskzonen, såsom unga som varken arbetar eller studerar och unga med invandrarbakgrund, som har störst sannolikhet att hamna i denna kategori.

36. Mot bakgrund av det extremt allvarliga terroristhot som Europa för närvarande står inför och den politiska och religiösa radikaliserings som tyvärr håller på att breda ut sig bland ungdomarna anser vi att man bör för att förebygga våld, radikaliserings och extremism i enlighet med EU:s säkerhetsagenda ska stärka deltagandet och förtroendet för institutionerna samt garantera rätten för ungdomar att leva i pluralistiska samhällen som bygger på de demokratiska europeiska värdena, rättsstatsprincipen och de grundläggande rättigheterna.

37. Kommittén rekommenderar att de europeiska lokala och regionala myndigheterna utarbetar lokala och regionala strategier som är tydligt inriktade på ungdomars särskilda problem och möjligheter. I detta arbete bör man även ta hänsyn till EU:s och medlemsstaternas ungdomspolitik och se till att förbättra förutsättningarna för ömsesidigt lärande, samtidigt som man ser till att målgruppen, det vill säga ungdomarna själva, i så stor utsträckning som möjligt deltar i utformningen, genomförandet och utvärderingen av dem samt att det ömsesidiga lärandet främjas. Samtidigt understryker kommittén att alla strategier och all politik på ungdomsområdet ska omfatta övergripande åtgärder för att motverka förekomsten av diskriminering på grund av kön, könsidentitet, ras eller etniskt ursprung, religion eller övertygelse, funktionshinder eller sexuell läggning.

38. ReK uppmanar kommissionen att främja och stödja strategier för ungas företagande inom den kulturella och kreativa sektorn för att skapa nya arbetstillfällen och för att ge sitt stöd åt alla de ungdomar som har ett brinnande intresse för något och vill förverkliga det genom ett yrke inom kultursektorn.

Bryssel den 11 februari 2016.

Markku MARKKULA

Europeiska regionkommitténs
ordförande